

Әлеуметтік зерттеудің эмпирикалық-талдамалық есебі:
«Студенттердің өндірістік практиканы ұйымдастыру және өту сапасына қанағаттануы»

Студенттердің дәрістер мен семинарларда алған білімдерін іс жүзінде бекітуі оларды болашақ мамандар ретінде даярлаудың маңызды шарттарының бірі болып табылады. Өндірістік практикалар студенттердің теориялық білімдерін бекітудің негізгі тәсілі болып табылады. Практиканың түрлері студенттерді даярлау бағдарламасымен айқындалады және оларды өткізу қағидаларымен айқындалады. Бұл ретте әрбір практиканың өзіндік ерекшеліктері және университет менеджменті мен оның оқытушыларының осы ерекшеліктерді ескере отырып, өндірістік практиканы жүргізудің талап етілетін сапасын қамтамасыз ету міндеті бар.

Студенттердің өндірістік практиканы ұйымдастыру және өту сапасына қанағаттану деңгейін зерделеу мақсатында ҚарУК Стратегиялық даму департаменті сауалнама жүргізді, оған 131 студент қатысты:

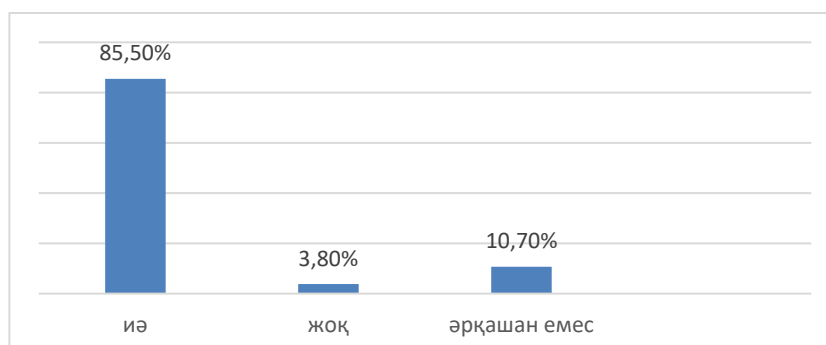
- 1) Юриспруденция: экономика саласындағы құқықтық реттеу - 26 адам (19,8%);
- 2) Ақпараттық жүйелер - 16 адам (12,2%);
- 3) Экономика - 15 адам (11,5%);
- 4) Қаржы - 13 адам (9,9%);
- 5) Маркетинг - 12 адам (9,2%);
- 6) Азық-түлік өнімдерінің технологиясы - 12 адам (9,2%);
- 7) Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі - 9 адам (6,9%);
- 8) Мемлекеттік және жергілікті басқару - 8 адам (6,1%);
- 9) Логистика - 7 адам (5,3%);
- 10) IT-аналитика - 4 студент (3,1%);
- 11) Туризм - 4 адам (3,1%);
- 12) Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету - 3 адам (2,3%);
- 13) Стандарттау, сертификаттау және метрология - 2 адам (1,5%).

Өндірістік практиканы табысты және тиімді өткізу үшін университет менеджменті және кафедралардың практика жетекшілері үлкен ұйымдастырушылық жұмысты жүзеге асырады. Қарағанды облысының жетекші кәсіпорындарымен ынтымақтастық туралы ұзақ мерзімді шарттар жасалады, сондай-ақ практикадан өту туралы шарттарға қол қойылады.

Практикаға қойылатын негізгі талап практика үшін таңдалған кәсіпорынның студент мамандығының бейініне сәйкестігі болып табылады. Практика базаларының студент-практиканттар мамандығының бейініне сәйкестігін зерделеу барысында студенттердің көпшілігі (99%) «иә», тек 1% ғана «жоқ» деп жауап бергені анықталды.

Практиканы ұйымдастыру оны сапалы жүргізудің басты шарты болып табылады. Өндірістік практиканы сапалы ұйымдастырудың маңызды элементтерінің бірі практика базаларының білікті мамандары тарапынан

студент-практиканттарға көмек көрсету болып табылады. «Практика базасынан білікті мамандар Сізге көмек көрсетті ме?» деген сұраққа жауаптар респонденттердің көпшілігі оларға көрсетілген көмекке қанағаттанатынын көрсетеді - 85,5% «иә» деп жауап берді, 10,7% - «әрдайым емес» 3,8% - «жоқ»

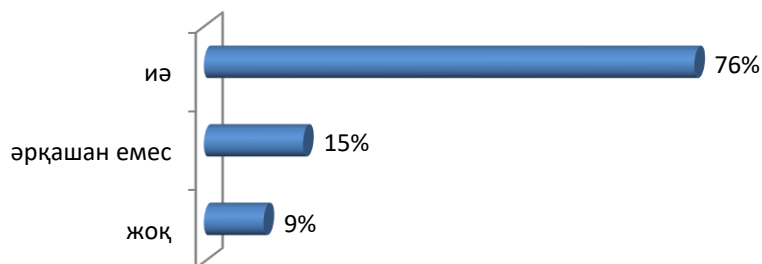
1-сурет «Сізге практика базасынан білікті мамандар көмектесті ме?»

Практика бағдарламасын табысты игеру үшін зертханаларды, шеберханаларды, кітапханаларды, техникалық және басқа да құжаттамаларды пайдалану мүмкіндігі өндірістік практиканы сапалы жүргізудің маңызды шарттарының бірі болып табылады.

Біздің студенттердің практикадан өту кезінде осы артықшылықтардың барлығын практика базасында пайдалану мүмкіндігіне байланысты сауалға респонденттердің 75,6% -ы осындай мүмкіндікке ие болғанын, 15,3% -ы - үнемі емес және 9,2% -ы - шеберханалар мен зертханаларды пайдалану мүмкіндігіне ие болмағанын айтты.

«Әрдайым емес» және «жоқ» жауап нұсқаларын келесі мамандықтардың студенттері атап өтті:

- Маркетинг (4 студент);
- Құқықтану (5 студент);
- Логистика (3 студент);
- Экономика (3 студент);
- Ақпараттық жүйелер (4 студент);
- Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету (1 студент);
- Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (4 студент);
- IT-аналитика (2 студент).

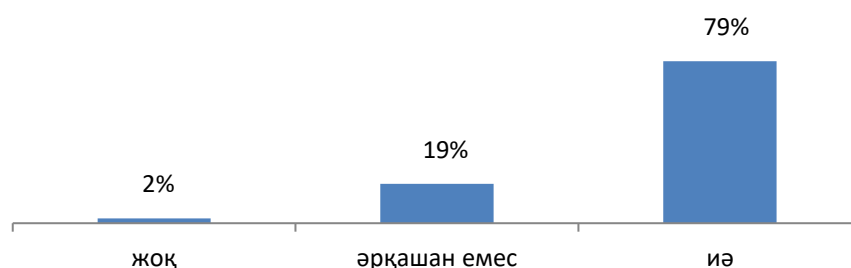
2-сурет, «Практика базасында кітапхана қорларын, шеберханаларды, зертханаларды және т.б. пайдалану мүмкіндігіңіз болды ма»

Теориялық білімді практикада бекітудің барлық маңыздылығына қарамастан, университет үшін студент-практиканттардың қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету неғұрлым басым болып табылады. Еңбек жағдайларының қауіпсіздігі туралы сауалға студенттердің көпшілігі оң жауап берді. Мәселен, (93,9%) еңбек жағдайлары практикада қауіпсіз болды деп санайды, және олардың тек 6,1% ғана еңбек қауіпсіздігі жағдайларына қанағаттанбайды. Жауаптардың нәтижесі бойынша, біздің студенттер практикадан өту кезінде қауіпсіз ортада болды деген қорытынды жасауға болады.

Өндірістік практика өзара байланысты және тұтас процесс болып табылады. Өзара байланыстылық пен тұтастықтың қажетті деңгейін қамтамасыз ете отырып қана өндірістік практика алдында тұрған міндеттерді кешенді шешуді қамтамасыз етуге болады. Осы мәселе бойынша студенттердің пікірін анықтау мақсатында оларға «Біздің студент-практиканттарда осы базада практика бағдарламасында көзделген барлық оқу міндеттерін кешенді шешу мүмкіндігі болды ма?» деген сұрақ қойылды. Бұл сұраққа жауаптар толығымен оң болды, себебі барлық респонденттер өздерінің өндірістік мәселелерін кешенді түрде шешуге мүмкіндік алды деп санайды.

«Әрдайым емес» және «жоқ» жауап нұсқаларын келесі мамандықтардың студенттері атап өтті:

- Маркетинг (1 студент);
- Қаржы (2 студент);
- Құқықтану (5 студент);
- Логистика (2 студент);
- Мейрамхана ісі және ГБ (1 студент);
- Туризм (1 студент);
- Экономика (5 студент);
- Ақпараттық жүйелер (6 студент);
- IT-аналитика (2 студент).

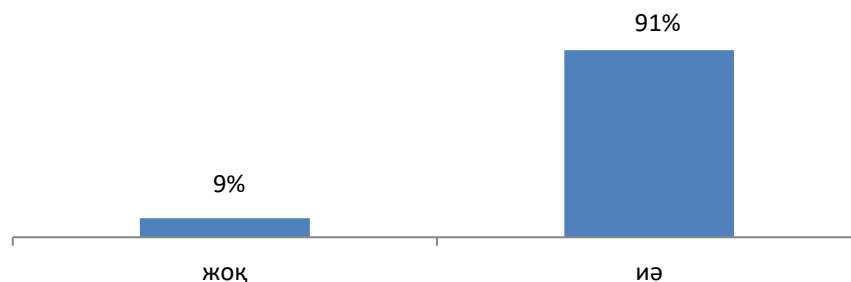
3-сурет «Осы базада практика бағдарламасында көзделген барлық оқу міндеттерін кешенді шешу мүмкіндігі болды ма?»

Материалдық-техникалық қамтамасыз етудің тиісті сапасынсыз өндірістік практиканы сапалы жүргізуді қамтамасыз ету мүмкін емес. Респонденттердің «Сізді практика базасының материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі қанағаттандырды ма?» деген сұраққа берген жауаптарының

нәтижелеріне сәйкес, олардың басым көпшілігі «иә» деген жауап нұсқасын көрсетті - 90,8% және олардың аз бөлігі - 9,2% қанағаттанбады.

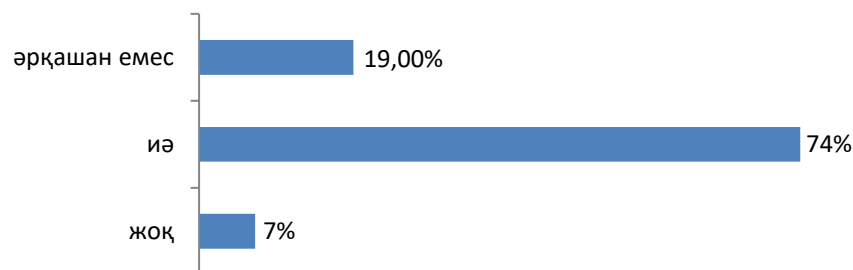
Материалдық-техникалық базаға қанағаттанбаған студенттер арасында мынадай КБ белгіленді:

- Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (5 адам);
- Ақпараттық жүйелер (2 адам);
- IT-аналитика (2 студент).

4-сурет «Сізді практика базасын материалдық-техникалық қамтамасыз ету қанағаттандырды ма?»

Өндірістік практика студенттерге өз мамандықтары бойынша практикалық міндеттерді шешу үшін жоғары оқу орнында алған теориялық білімдерінің сәйкестігін тексеруге мүмкіндік береді. Сондықтан респонденттерге біздің ЖОО қабырғасында алған теориялық білімдерін жеткілікті деп санайтынын анықтауға байланысты сұрақ қойылды. Бұл сұраққа респонденттердің 74% «иә» жауабының нұсқасын көрсетіп, оң жауап берді, 6,9% - «жоқ» деп белгіледі (Заңтану: экономиканы құқықтық реттеу (2 адам), Қаржы (1 адам), Стандарттау, сертификаттау және метрология (1 адам), Ақпараттық жүйелер (1 адам), IT-аналитика (1 адам); және 19,1% - «әрдайым емес» (Туризм (1 студент), (Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (4 адам), Экономика (5 адам), Ақпараттық жүйелер (5 адам), Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (1 студент), IT-аналитика (1 студент)) практикадан өту кезінде оларға теориялық білім мүлдем қажет болмағанын білдіреді.

5-сурет «Сіздің біліміңіздің теориялық деңгейі практикадан өту үшін жеткілікті болып шықты ма?»

Сапалы өндірістік практиканы өткізу үшін ол жақсы ұйымдастырылуы тиіс. Келесі сұрақта респонденттер «Практика қаншалықты тиімді ұйымдастырылды?» деп көрсетуі тиіс еді, онда олардың 84,8% практиканы

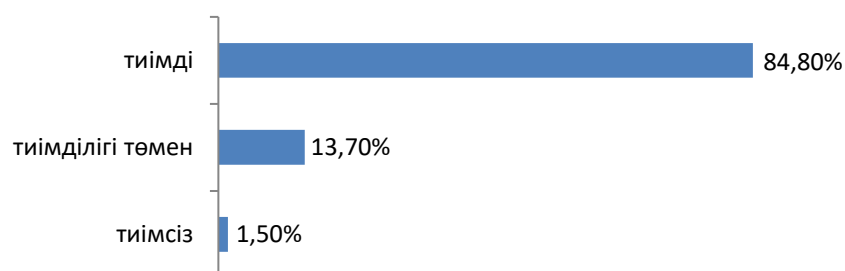
ұйымдастырудың тиімділігін растады және түлектердің 13,7% тиімсіз деп санайды, ал 1,5% практиканы ұйымдастырудың тиімсіздігін атап өтті.

Практиканы ұйымдастырудың тиімділігі төмен деп келесі ПБ студенттері есептейді:

- Туризм (1 адам);
- Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (2 студент);
- Экономика (1 студент);
- Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (2 студент)
- Ақпараттық жүйелер (2 студент);
- IT-аналитика (1 студент).

Мына ПБ студенттері практиканы ұйымдастыруды тиімсіз деп есептейді:

- IT-аналитика (1 студент).

6-сурет «Тәжірибе қаншалықты тиімді ұйымдастырылды?»

Теріс жауаптардың «тиімділігі аз» және «тиімсіз» себептерін егжей-тегжейлі түсіну үшін респонденттердің 15,2% -ына олардың пікірінше, практика неге жеткілікті түрде тиімді жүргізілмегенін атап өту ұсынылды. Пікіртерімге қатысушылар өз көзқарасы бойынша мазмұны жағынан неғұрлым сәйкес келетін бес жауаптың бірнеше нұсқасын таңдау мүмкіндігіне ие болды.

Төменде келтірілген кестеде «тиімсіз» және «тиімсіз» жауап нұсқаларын көрсеткен 10 адамнан пікіртерім нәтижелері көрсетілген.

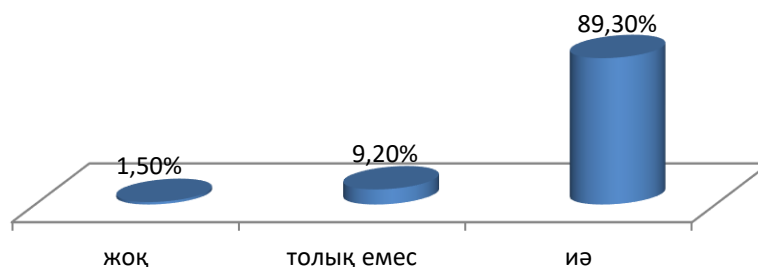
№	Себептер	%
1.	Практиканы нашар ұйымдастыру	60%
2.	Басшылардың практика базалары тарапынан жүктелуі	20%
3.	Студенттердің практикадан өтуге қызығушылығының болмауы	50%
4.	Басқа да себептер	60%

Өндірістік практиканы жүргізу көбінесе осы процеске негізгі қатысушылар қызметінің базалық параметрлерін айқындайтын нормативтік-әдістемелік нұсқаулардың сапасына байланысты. Практиканы ұйымдастыру және өткізу жөніндегі мұндай әдістемелік нұсқаулар Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгі ережесіне сәйкес

әзірленеді және оны бітіруші кафедра бекітеді. Біздің студенттеріміздің әдістемелік нұсқаулардың сапасына қанағаттанушылығын зерттеу барысында респонденттердің 89,3% -ы толық қанағаттанған, 9,2% -ы толық қанағаттанбаған, 1,5% -ы қанағаттанбаған.

Әдістемелік нұсқаулардың сапасына қанағаттанбаған студенттер арасында мынадай КБ белгіленді:

- Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (6 студент);
- Логистика (2 студент);
- Экономика (1 студент);
- Ақпараттық жүйелер (1 студент);
- Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (1 студент);
- Стандарттау, сертификаттау және метрология (1 студент);
- IT-аналитика (2 студент).

7-сурет, «Сіз практика бағдарламасында қамтылған практиканы ұйымдастыру және өту бойынша әдістемелік нұсқаулардың сапасына қанағаттанасыз ба?»

Практикант студенттердің әдістемелік нұсқаулардың сапасына қанағаттанбаушылығын туғызған факторларды неғұрлым толық анықтау үшін оларға өздерінің қанағаттанбаушылығының себептерін атау ұсынылды. Қанағаттанбаушылықтың мынадай себептері неғұрлым статистикалық маңызды көрсеткіштер болып табылды:

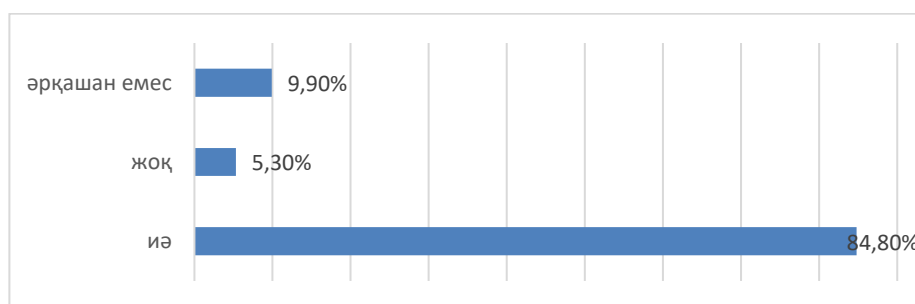
1) әдістемелік нұсқаулар түсініксіз.

Практика процесінде өзінің кәсіби қызметінің негіздерін игеру студенттердің практиканттардың болашақ кәсібін игеру жөніндегі өздерінің жеке мақсаттарын түсінуімен ұштасуы тиіс. Келесі сұрақ практикадан өткенге дейін студенттердің алдына қойған жеке мақсаттарын анықтап, нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізуі тиіс:

№	Сіз практикадан өткенге дейін алдына қандай мақсаттар қойдыңыз?	%
1.	Теориялық білімді практикада бекіту	44,5%
2.	Одан әрі жұмысқа орналастыру үшін практика базаларының басшыларымен жеке байланыс орнату	21,1%
3.	Практикалық даярлық деңгейін арттыру	34,4%
4.	Жауаптың басқа нұсқасы	0%

Респонденттердің жауаптары студенттердің негізгі бөлігі теориялық білімдерін нығайтуға және жалпы практикалық даярлық деңгейін арттыруға ұмтыла отырып, өндірістік практикадан мақсатты түрде өтеді деген қорытындыға келуге мүмкіндік берді.

Практикадан табысты өту үшін бұл процесте студенттерге практиканың университеттік жетекшілері тарапынан тұрақты көмек көрсетілуі өте маңызды. Және «Сізге практика кезінде университет жетекшілері нақты көмек көрсетті ме?» деген сұраққа сауалнамаға қатысқан респонденттердің көпшілігі (84,7%) оң жауап беріп, университет жетекшілері практикадан өту кезінде өз студенттеріне үнемі қолдау көрсетіп отырғанын көрсетті.

8-сурет «Сізге практика кезінде университет басшылары нақты көмек көрсетті ме?»

Дегенмен, практика жетекшілері сауалнамаға қатысқан студенттердің 15,3% неге университеттің практика кураторлары тарапынан қанағаттанарлықсыз немесе тіпті көрсетілмеген көмек деп санағанын талдауы керек.

«Әрдайым емес» нұсқасын мына ПБ студенттері атап өтті:

- Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (3 адам);
- Қаржы (1 адам);
- Экономика (4 адам);
- Стандарттау, сертификаттау және метрология (1 студент);
- IT-аналитика (1 студент);
- Ақпараттық жүйелер (2 адам).

«Жоқ» нұсқасын мына ПБ студенттері белгіледі:

- Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу (2 адам);
- Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (1 адам);
- IT-аналитика (1 студент);
- Ақпараттық жүйелер (2 адам).

Өз түлектерінің табысты жұмысқа орналасу деңгейін арттыру Қазтұтынуодағы Қарағанды университетіне тән ерекшеліктердің бірі. Сондықтан университетте бұл мәселеге үнемі көңіл бөлінеді. Түлектерді жұмысқа орналастыру деңгейін арттыруға мүмкіндік беретін осы жүйелі жұмыстың маңызды аспектілерінің бірі өндірістік практикадан табысты өту болып табылады. Әлеуетті жұмыс берушілер алдында ҚБК түлектерінің тартымдылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Түлектерді жұмысқа орналастыру үшін өндірістік практиканың рөлі туралы респонденттердің келесі сұраққа берген жауаптары да айғақтайды: «Сіз осы кәсіпорындағы еңбек қызметіңізді одан әрі жалғастырғыңыз келе ме?». Респонденттердің жауаптары біздің түлектердің көпшілігі (56,5%) практикадан өткен ұйымдарда одан әрі жұмысқа орналасқысы келетінін анықтауға мүмкіндік берді. Бұл көрсеткіш біздің студент-практиканттарымыздың практикадан өту кезінде күтілетін нәтижелерге қол жеткізгенін және кәсіпорындардағы еңбек жағдайларына қанағаттанатынын көрсетеді.

9-сурет «Сіз осы кәсіпорындағы еңбек қызметіңізді одан әрі жалғастырғыңыз келе ме?»

«Жоқ» деп жауап берген студенттер арасында:

- «Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу» (әртүрлі соттарда практикадан өткен 8 адам);
- «Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі» (кафе мен мейрамханаларда тәжірибеден өткен 3 адам);
- «Қаржы» (1 адам);
- «Туризм» (1 адам, туристік агенттікте тәжірибеден өтті);
- "Экономика" (5 адам);
- «Маркетинг» (ЖК-да практикадан өткен 1 адам);
- «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» (кафе мен мейрамханаларда тәжірибеден өткен 7 адам);
- «Стандарттау, сертификаттау және метрология» (1 адам);
- «Ақпараттық жүйелер» (мектептер мен колледждерде практикадан өткен 5 адам);
- «Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету» (2 адам).

«Қаржы» мамандығының студентімен одан әрі ынтымақтастық туралы шарт жасасты.

«Мен осында жұмыс істеймін» деген жауап нұсқасын «Маркетинг» мамандығының 1 студенті, «Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі» мамандығының 1 студенті, «Ақпараттық жүйелер» мамандығының 1 студенті, «IT-аналитика» мамандығының 2 студенті таңдады.

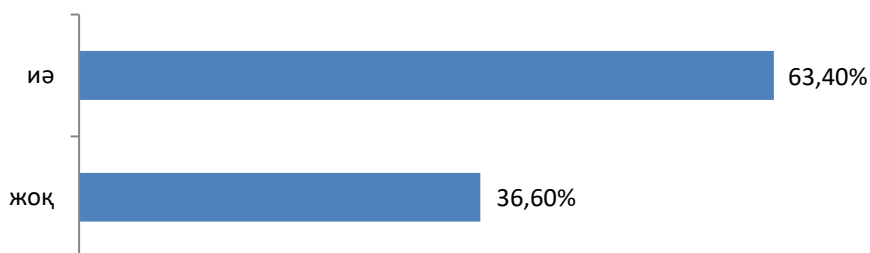
«Практикадан кейін болашақ мамандық туралы түсінігіңіз өзгерді ме?» деген сұраққа жауаптар өте мұқият талдауды талап ететінін атап өткен жөн. Жауаптар респонденттердің 63,4% өздерінің болашақ кәсібі туралы

түсініктерінің өзгергенін куәландырады. Және бұл өзгерістің себептерін нақтылау практикадан өткенге дейін, оқу процесінде, олардың болашақ кәсібі туралы басқа түсініктері болғанын анықтау үшін өте маңызды.

Болашақ кәсібі туралы түсінікті өзгертті:

- «Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету» - 1 адам;
- «Мемлекеттік және жергілікті басқару» - 7 адам;
- «Қаржы» - 7 адам;
- «Маркетинг» - 7 адам;
- «Құқықтану: экономиканы құқықтық реттеу» - 17 адам;
- «Логистика» - 3 адам;
- «IT-талдау» - 2 адам;
- «Туризм» - 4 адам;
- «Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі» - 6 адам;
- «Экономика» - 10 адам;
- «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» - 9 адам;
- «Стандарттау, сертификаттау және метрология» - 2 адам;
- «Ақпараттық жүйелер» - 9 адам.

Респонденттердің 36,6% практикадан өткеннен кейін болашақ кәсібі туралы түсініктерін өзгерткен жоқ.

10-сурет «Практикадан кейін болашақ мамандық туралы түсінігіңіз өзгерді ме?»

Сауалнаманың қорытынды мәселесінде респонденттерге әдеттегідей практиканы ұйымдастыру және өту бойынша өз ұсыныстарын, ескертулерін және тілектерін қалдыру ұсынылды. Респонденттердің жалпы санының 9% осы мәселеге немқұрайлы қарамады және төмендегілерді жазды (ұсыныстар маңыздылығы бойынша, азаю тәртібімен баяндалған):

- 1) практиканың неғұрлым жауапты жетекшілері болуы;
- 2) құжаттарды дұрыс ресімдеу бойынша және практикадан өтуге қатысты басқа да мәселелер бойынша көбірек ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізуге;
- 3) университеттен, атап айтқанда практикаға жауапты оқытушылардан көбірек қолдау көрсету.

Практикант студенттер жазған ескертулер:

- 1) тағылымдамадан өтушілерді қажет ететін ұйымдарда практика жүргізу қажет;
- 2) ақы төленетін практикаға жіберуге;

Мұндай сын-ескертулерден басқа, респонденттердің еркін түсініктемелерінің арасында өндірістік практиканың сапалы ұйымдастырылғанын, сондай-ақ кәсіпорында өзін көрсетуге мүмкіндік бергені, кәсіпорында практикалық даярлық деңгейін арттыруға көмек көрсеткені, практикалық дағдыларды игергені және теориялық білімді ойдағыдай игергені, сондай-ақ ұжымда жұмыс тәжірибесін игергені үшін алғысын білдіретін оң бағалар да болды.

Сауалнаманы қорытындылай келе, респонденттердің жауаптары студенттердің басым көпшілігі өндірістік практиканы ұйымдастыруға және өтуге қанағаттанады деген қорытындыға келуге мүмкіндік береді. Алайда бұл ретте респонденттердің практиканы ұйымдастыруды жақсарту жөніндегі ескертулері мен ұсыныстарына назар аудару қажет. Және, әрине, оларды келесі тәжірибелерді ұйымдастырған кезде ескеру керек.

Негізгі қорытындылар

1. Практика базаларының студент-практиканттар мамандығының бейініне сәйкестігін зерделеу барысында студенттердің басым көпшілігі (99%) «иә» деп, тек 1% -ы ғана «жоқ» деп жауап бергені анықталды.
2. «Сізге практика базасынан білікті мамандар көмек көрсетті ме?» деген сұраққа жауаптар респонденттердің көпшілігі оларға көрсетілген көмекке қанағаттанатынын көрсетеді - 85,5% «иә», 10,7% - «жоқ» деп жауап берді.
3. Біздің студенттердің практика базасында барлық қажетті артықшылықтарды пайдалану мүмкіндігіне байланысты сауалға - 75,6% респонденттер мұндай мүмкіндікке ие болғанын, 15,3% - әрдайым және 9,2% - шеберханалар мен зертханаларды пайдалану мүмкіндігіне ие болмағанын айтты.
4. Практика қауіпсіздігі туралы мәселе бойынша респонденттердің 93,9% - ы еңбек жағдайлары практикада қауіпсіз болды деп санайды және олардың тек 6,1% -ы ғана еңбек қауіпсіздігі жағдайларына қанағаттанбайды. Жауаптардың нәтижесі бойынша, біздің студенттер практикадан өту кезінде қауіпсіз ортада болды деген қорытынды жасауға болады.
5. Респонденттердің «Сізді практика базасының материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі қанағаттандырды ма?» деген сұраққа берген жауаптарының нәтижелеріне сәйкес, олардың басым көпшілігі «иә» деген жауап нұсқасын көрсетті - 90,8% және олардың аз бөлігі - 9,2% қанағаттанбады.
6. Практикалық міндеттерді шешу үшін алынған теориялық білімнің сәйкестігі туралы сұраққа респонденттердің 74% оң жауап берді, 6,9% - «жоқ» деп атады
7. 84,8% респонденттер практиканы ұйымдастыруды тиімді деп санайды, 13,7% түлектер тиімсіз деп санайды, ал 1,5% практиканы ұйымдастырудың тиімсіздігін атап өтті.
8. Сауалнама студенттердің негізгі бөлігі әдістемелік нұсқаулардың сапасына қанағаттанатынын көрсетті - респонденттердің 89,3% -ы толығымен қанағаттанатынын, 9,2% -ы толық қанағаттанбайтынын, 1,5% -ы қанағаттанбайтынын көрсетті.
9. «Сізге практика кезінде университет жетекшілері нақты көмек көрсетті ме?» деген сұраққа сауалнамаға қатысқан респонденттердің көпшілігі (84,7%) оң жауап беріп, университет жетекшілері практикадан өту кезінде өз студенттеріне үнемі қолдау көрсетіп отырғанын көрсетті.
10. Респонденттердің жауаптары біздің түлектердің көпшілігі (56,5%) практикадан өткен ұйымдарда одан әрі жұмысқа орналасқысы келетінін анықтауға мүмкіндік берді. Бұл көрсеткіш біздің студент-практиканттарымыздың практикадан өту кезінде күтілетін нәтижелерге қол жеткізгенін және кәсіпорындардағы еңбек жағдайларына қанағаттанатынын көрсетеді.

- 11.«Практикадан кейін болашақ мамандық туралы түсінігіңіз өзгерді ме?» деген сұраққа жауаптар өте мұқият талдауды талап ететінін атап өткен жөн. Жауаптар респонденттердің 63,4% өздерінің болашақ кәсібі туралы түсініктерінің өзгергенін көрсетеді. Және бұл өзгерістің себептерін нақтылау практикадан өткенге дейін, оқу процесінде, олардың болашақ кәсібі туралы басқа түсініктері болғанын анықтау үшін өте маңызды.
12. Практиканың ұйымдастырылуына және мазмұнына қанағаттанған студенттер келесі тілектерін білдірді:
- 1) құжаттарды дұрыс ресімдеу бойынша және практикадан өтуге қатысты басқа да мәселелер бойынша көбірек ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізуге;
 - 2) университеттен, атап айтқанда практикаға жауапты оқытушылардан көбірек қолдау көрсету.
 - 3) тағылымдамадан өтушілерді қажет ететін ұйымдарда практика жүргізуге;
 - 4) ақы төленетін практикаға жіберуге;

Ұсынымдар

1. Студенттердің болашақ кәсібі туралы тәжірибесінің нәтижесіндегі өзгерістердің себептерін талдау қажет.
2. Құжаттарды дұрыс ресімдеу бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын көбірек жүргізу.

Әлеуметтанушы

Е.Ж.Есенгараев